

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No6
MAXSUS SON

BAKALAVR TALABALARINIG MAQOLALARI TO'PLAMI

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

Elektron nashr. 356 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil mayda ruxsat etildi.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

- Salimov Okil Umrzokovich**, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 28-fevraldagi 333/5-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Strategies for achieving sustainable growth through green economy transition.....	14
Umida Kakhramonova Gayratovna, Tillayev Khurshidjon Sulaymon oglu	
Current state and development prospects of tourism: comparative analysis and Uzbekistan's experience.....	20
Risolatbonu Shakhzodova, Laziza Khalilova, Nabijonov Biloliddin, Aziza Usmanova	
Инновационные подходы к повышению эффективности корпоративного управления.....	26
Тлеумуратова Мадинабону Дилмурат кизи, Уринов Бабур Насиллоевич	
Startup проекты и их реализация	30
Ёдгорова Мухайе Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
Methodology of Teaching English: Traditional and Modern Approaches	34
Ravshanova Ziyoda Qahramon Qizi, Xoliqova Dilafruz Shuhratovna	
Государственный кредит и государственный долг.....	37
Срождиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Сравнительный анализ реформ государственных финансов в Китае и Грузии: уроки для Узбекистана	42
Срождиддинова Зарина Хайриддиновна, Шарифзода Мубина Дилмуроджон кизи	
Korxonalarda asosiy vositalar hisobini yuritishni takomillashtirish	49
Shakarov Shahzod Sobir o'g'li, Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Esanov Oybek Madatovich	
Sustainable consumption and production: economic challenges and solutions.....	55
Abdullayev Abdug'ofur, Abdubaxromov Abduazim, Eshniyozov Ozodbek, Azizbek Abdullayev	
Traffic congestion in Uzbekistan: causes and strategic solutions	60
Abdulloh Qodirov, Imron Egamberdiyev, Isomiddin Ravshanov, Munisa Bekmirzayeva	
The relationship between corruption and economic growth.....	64
Jurayev Jo'rabek, Abdullayeva Aziza, Mamatova Sarvinoz, Maha Ibrahim	
Crisis management in the tourism industry	74
Ikromova Munisa, Bahodirova Mohigul, Xalimova Dilbar, Abdullajonova Muslimabonu	
Impact of the touristic indicators on the poverty rate.....	80
Abdumanova Maftuna, Azizova Ruhshona, Shavkatova Mubiynabonu, Durдона Bahodirova	
Bringing sustainability: the role of the green economy in enhancing resource efficiency	91
Salokhiddinova Farangiz, Mardonov MuhammadYusuf, Shovkiyeva Munisa, Ahmadova Xurshida	
The relationship between innovation and environmental emissions.....	98
Mamadiyorova Ruxshona, Nurullayev Asliddin, Abduraimov Sardor Anvar o'g'li, Aysayeva E'zoza	
Green finance unlocked: innovations, challenges in Uzbekistan's perspectives.....	107
Dildora Khodjaeva Mukhamedkhodjaevna, Jamolova Madina Talgatovna, Lola Qidiralieva Ulug'bekovna	
Turning the tide: how Uzbekistan can tackle its water crisis	115
Rixsiboyev Mirhaydar, Orazov Kamron, Baratov Shakhriyor, Bahromjon Urmanov	
Drivers and losses of economic development of Tashkent: a desk study.....	125
Zaribbaeva Komila Ulugbek qizi, Durдона Davletova	
The digital economy in Uzbekistan: challenges and opportunities.....	133
Ro'zmatov Asror, Bo'riyev Javohir, Safarov Habibullo, Mubina Toirova	
Analysis of water consumption in Uzbekistan	139
Rayimjonova Gulsora, Sarvinoz Murodova, Yahyoyeva Nurhayo, Durдона Zaynutdinova	

Global leadership and cross-cultural management: an empirical analysis of intercultural communication competence (icc) in uzbekistan	144
Dr. Eka Surchman, ST, MT, Annisa ciptagustia, SE, M.SI, Abdurakhmanova Iroda Gulmurod qizi	
iqtsodiy masalalarni matritsa nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish	154
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Raqamli to'lov tizimlarining naqd pulsiz iqtisodiyotga o'tishdagi o'rni	167
Jo'rabekova Xumora Muzaffar qizi, Saidov Rasul Boltabayevich	
Рост зеленой экономики во всем мире	172
Баймурадова Зилола Алишеровна, Бобуржон Бахриддинович Избосаров	
Raqamli iqtisodiyotda soliq boshqaruvining transformatsiyasi: soliq tizimining avtomatlashtirilishi samarasi	181
Xodjamov Asliddin O'ktam o'g'li, Maqsudov Bunyod Abdusamat o'g'li	
Problems and prospects of developing small business in uzbekistan under the conditions of a green economy	187
Baymuradova Zilola Alisherovna, Boburjon Bahriddinovich Izbosarov	
Turizm va mehmondo'stlikning mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga ta'siri	197
Anvarova Muhsinaxon Otabek qizi	
Zamonaviy mehnat bozorida axborot asimmetriyasi va uning oqibatlari	203
Tojiyev Sherdorbek Elmurod o'g'li, Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
Mintaqa iqtisodiyotini rivojlantirishda xususiy tadbirkorlikni o'rni	206
Ergasheva Dilnoza Anvar qizi, Absamatov Asqar Ergashovich	
Ipoteka kreditlash tizimini takomillashtirishning amaliy yo'nalishlari	211
Almuratova Nurlio'Imasoy Naym qizi	
Xususiy sektorni moliyalashtirishning ichki va tashqi mexanizmlari va boshqaruv tizimlarini takomillashtirishning ayrim istiqbolli tomonlari	214
Ametov Quvandik Mamatjanovich, Karrieva Dildora Ruslan qizi	
Yashil energetika - barqaror iqtisodiyotning kaliti sifatida	219
Sharipboyev Husanboy Marks o'g'li, Umirov Islombek Furkatovich	
Moliyaviy regulyatsiya va fiskal siyosat orqali xufyona iqtisodiyot ulushini qisqartirishning nazariy asoslari	225
Abdurasulov Xumoyun Jalil o'g'li, Axmedov Xasan Ruzibayevich	
The importance of foreign investments in the economic development of the country	229
Rahmonov Samandar, K.J. Matkarimov	
Nostandart bandlik tushunchasi va uning mintaqani rivojlantirishdagi ahamiyati	235
Abdikarimova Zuxra Baxramovna, Saida Eshchanova	
O'zbekistonda hududlarning soliq salohiyatini aniqlash metodologiyasini takomillashtirish	240
Poyonov Otabek Abdiqaxxor o'g'li, Almardonov Muxamadi Ibragimovich, Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich	
Xorazm viloyatida yashil iqtisodiyotni yo'lga qo'yishdagi muammolar va ularga innovatsion yondashuv	244
Ravshanbekova Madina Davlatboy qizi	
O'zbekiston xalqaro bozorga integratsiyalashuv jarayonida qishloq xo'jaligi ayrim mahsulotlarini yetishtirishning o'ziga xos jihatlari	247
O'razboyeva Farangiz Quadrat qizi, Ametov Quvandik Mamatjanovich	
The role of profitability in evaluating enterprise performance	251
Kholiqulov A.N., Khlomurodova S.A.	

Yaponiyada demografik muammo va uning iqtisodiyotga ta'siri.....	256
Mamatov Sardor Ilyasovich, Shoydulova Maftuna Zafar qizi	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish tajribalari.....	262
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna, Otamuratova Dilnoza Dilmurod qizi	
Sanoat korxonalarida asosiy kapitalga kiritilayotgan investitsiyalarining tahlili.....	265
Islomov Shuhrat Marufjonovich, Qarshiev Avazbek Sa'dullaevich	
Talabalarda moliyaviy savodxonlikni shakllantirishda Pareto qoidasini tadbiiq etishning muhim xususiyatlari.....	272
Foziljonova Niholaxon Fayoz qizi, Nasrullayev Omonulloxon Nodirjon o'g'li, Asqarov Abrorjon Xayitmirzayevich	
Sanoat siyosatining nazariy va empirik asoslari.....	277
Sobirxo'jayev Xadyatillo, Hashimov P.Z.	
Yashil iqtisodiyot sharoitida energiya samaradorligining milliy iqtisodiyotga ta'siri.....	284
Allanazarov Ravshan Shavkat o'g'li, Samadqulov Muhammadjon	
Yashil biznes: Muqarrar kelajak va yangi imkoniyatlar.....	290
Shirinxon Axmadova, Xaydarov Nomozali Xolmirzayevich	
Katta ma'lumotlar tahlili va ularni biznes qarorlarini qabul qilishda samarali foydalanish.....	296
Allanazarov Ravshan Shavkat o'g'li, Samadqulov Muhammadjon	
Startaplar uchun marketing strategiyalari: Bozor tahlilidan brendgacha.....	301
Qodirov Sardor Qosimjonovich	
O'zbekiston sharoitida zamonaviy ishlab chiqarishni boshqarishda yashil iqtisodiyotning o'rni.....	305
Mo'ydinjonova Durdonaxon Ilhomjon qizi, Ismanov Ibrohim Nabiyevich	
Suv resurslari ustidan nazorat va mintaqaviy siyosat: O'rta Osiyo davlatlari o'rtasidagi iqlim ziddiyatlari.....	311
Qodirov Abubakr Nodirxon o'g'li, Egamberdiyev Muzaffar	
Tijorat banklarda zamonaviy ekotizim xizmatlarini takomillashtirish.....	320
Abduvaliyev Mirjalol Ikrom o'g'li, Po'latov Laziz Akmal o'g'li, Axmedov A.S	
Особенности кредитной поддержки субъектов предпринимательства в сфере туризма и факторы препятствующие его развитию.....	327
Мукарова Сарвиноз Маликовна, Каримова Азиза Махомадризовевна	
O'zbekistonda "Yashil iqtisodiyot"ga o'tishda kichik va o'rta biznesning o'rni va imkoniyatlari.....	333
Shoydulova Maftuna Zafar qizi, Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish sharoitida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash hamda davlat iqtisodiy siyosatini takomillashtirish.....	338
Qurbonov Xusrav Xudoyberdi o'g'li, Allayarov Suxrob Rustamovich	
Bank xizmatlari orqali korxonalar va tashkilotlarning raqobatbardoshligini oshirish.....	343
Abdilxatov Ulug'bek Abdalquddus o'g'li, Bazarova Gulnora Gulamovna	
Balance of payments indicators and their impact on the stability of the national currency.....	349
Ismoilova Intizor Mansurbek qizi, Berdikulova Sevinch Toxir kizi	
Dunyodagi eng muvaffaqiyatli insonlar va ularning insoniyat hayotiga olib kirgan buyuk kashfiyotlari.....	353
Charosxon Shakirova Akmal qizi, Xolmurotova Diyoraxon	

DUNYODAGI ENG MUVAFFAQIYATLI INSONLAR VA ULARNING INSONIYAT HAYOTIGA OLIB KIRGAN BUYUK KASHFIYOTLARI

Charosxon Shakirova Akmal qizi
Renessans Ta'lim Universiteti talabasi
Pochta: shakirova.charos@gmail.com

Ilmiy rahbar:
Xolmurotova Diyoraxon
i.f.d (phd)

Abstract: Ushbu maqolada insoniyat tarixida ulkan muvaffaqiyatlarga erishgan shaxslarning faoliyati va ularning kashfiyotlari tahlil qilinadi. Ilm-fan, texnologiya, biznes va san'at sohalarida o'z izini qoldirgan yetakchi shaxslarning innovatsiyalari butun dunyo taraqqiyotiga qanday ta'sir ko'rsatgani yoritiladi.

Key words: muvaffaqiyat, innovatsiya, biznes, ixtiro, tadbirkorlik, kashfiyot, ilm-fan, texnologiya.

Annotatsiya: This article analyzes the activities and discoveries of individuals who have achieved great success in human history. It highlights how the innovations of leading figures who left their mark in science, technology, business, and art have influenced the progress of the world.

Kalit so'zlar: success, innovation, business, invention, entrepreneurship, discovery, science, technology.

Аннотация: В данной статье анализируется деятельность выдающихся личностей, добившихся грандиозных успехов в истории человечества, и их открытия. Освещается, как инновации ведущих личностей, оставивших свой след в науке, технологии, бизнесе и искусстве, повлияли на прогресс всего мира.

Ключевые слова: успех, инновация, бизнес, изобретение, предпринимательство, открытие, наука, технология.

KIRISH

Muvaffaqiyatning turli ta'riflari mavjud bo'lsa-da, uning eng muhim jihati insoniyat hayotiga ijobiy o'zgarish olib kirishdir. Tarix davomida ko'plab olimlar, tadbirkorlar va ixtirochilar o'z kashfiyotlari bilan jamiyat rivojiga ulkan hissa qo'shgan. Bugungi kunda biz foydalanayotgan ko'plab texnologiyalar, biznes modellar va ilmiy yutuqlar shu insonlarning izlanishlari natijasidir.

Ushbu maqolada dunyodagi eng muvaffaqiyatli insonlar va ularning insoniyatga olib kelgan buyuk kashfiyotlari tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHAHRI

Ilm-fan va texnologiya insoniyat taraqqiyotining asosiy dvigateli hisoblanadi. Quyidagi olimlar o'z ixtirolari bilan dunyo rivojiga ulkan hissa qo'shgan:

Isaac Newton (1643–1727) – Mexanika qonunlari, tortishish kuchi nazariyasini fizikaning fundamental tamoyillarini yaratgan olimdir. Uning “Mexikaning uch asosiy qonuni” va “Gravitatsiya nazariyasi” butun dunyo

fizika va muhandisligining rivojlanishiga turtki bo'ldi. Newtonning ishlari zamonaviy muhandislik, aviatsiya va astronomiya fanlariga asos yaratgan.

Albert Einstein (1879–1955) – $E = mc^2$ formulasi hamda maxsus va umumiy nisbiylik nazariyasi hozirgi fizika va koinot haqidagi bilimlarimizni tubdan o'zgartirdi. Uning ishlari yadroviy energetika va kvant mexanikasining rivojlanishiga asos bo'ldi.

Nikola Tesla (1856–1943) – Zamonaviy elektr energiya tizimlarining asoschisi. U o'zgaruvchan tok (AC) tizimi va simsiz energiya uzatish bo'yicha tadqiqotlari bilan butun dunyo energetika tizimini rivojlantirdi.

Thomas Edison (1847–1931) – Lampochka, fonograf va boshqa ko'plab ixtirolari bilan zamonaviy sanoatni rivojlantirishga hissa qo'shdi.

Bu olimlarning kashfiyotlari hozirgi kundagi ilm-fan va texnologiya rivojiga zamin yaratdi.

Bugungi global iqtisodiy tizimda biznes va tadbirkorlik muhim rol o'ynaydi. Quyidagi insonlar o'z biznes faoliyatlari orqali dunyoni o'zgartirgan:

Henry Ford (1863–1947). Ford konveyer tizimi va seriyali avtomobil ishlab chiqarish usullarini ishlab chiqqan. Uning "Ford Motor Company" kompaniyasi avtomobil sanoatini rivojlantirib, transportni keng ommaga yetkazdi.

Steve Jobs (1955–2011) – Apple brendi orqali shaxsiy kompyuterlar, smartfonlar va raqamli texnologiyalarni rivojlantirdi.. Uning "iPhone", "iPad" va "MacBook" kabi mahsulotlari butun dunyo texnologik sanoatiga katta ta'sir ko'rsatdi.

Elon Musk (1971–hozirgacha) – SpaceX, Tesla, Neuralink va Starlink kabi loyihalari orqali dunyoni texnologik jihatdan rivojlantirishga ulkan hissa qo'shdi. Uning Marsni kolonizatsiya qilish rejasi butun insoniyatning kelajagini o'zgartirishi mumkin.

Jeff Bezos (1964–hozirgacha) – Amazon kompaniyasi orqali onlayn savdo inqilobini amalga oshirdi.

Ushbu tadbirkorlar o'z biznes strategiyalari va innovatsion yondashuvlari orqali butun dunyo iqtisodiyotiga ta'sir ko'rsatgan.

Tibbiyot va biologiya sohasida ham buyuk ixtirolar insoniyat hayotini sezilarli darajada yaxshiladi:

Louis Pasteur (1822–1895) – Mikrobiologiya faniga asos soldi va emlash tizimini ishlab chiqdi.

Alexander Fleming (1881–1955) – Penisillinni kashf etib, antibiotiklar davrini boshlab berdi.

Jonas Salk (1914–1995) – Poliomyelitga qarshi vaksina yaratdi.

Ushbu olimlarning ishlari tufayli ko'plab yuqumli kasalliklar yo'q qilindi va tibbiyot sohasida katta taraqqiyotga erishildi.

Madaniyat va san'at sohasida ham o'zgarishlar yaratgan shaxslar bor:

William Shakespeare (1564–1616) – Adabiyotga ulkan hissa qo'shgan dramaturg.

Leonardo da Vinci (1452–1519) – San'at va ilm-fan sohasida inqilobiy ishlarni amalga oshirgan.

Martin Luther King Jr. (1929–1968) – Inson huquqlari uchun kurashib, dunyoda ijtimoiy tenglikni targ'ib qilgan.

Ularning faoliyati jamiyat taraqqiyotiga beqiyos hissa qo'shdi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada muallif tomonidan ilmiy abstraksiyalash, qiyosiy tahlil, ilmiy tahlil, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Dunyodagi eng muvaffaqiyatli insonlar o'z faoliyati va innovatsiyalari bilan insoniyat tarixini o'zgartirganlar., bugungi kunda biz yashayotgan dunyoning shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatgan. Ushbu shaxslarning hayoti va kashfiyotlarini o'rganish kelajak avlodlarga ilhom manbai bo'lib xizmat qiladi. Ushbu insonlar nafaqat o'z sohasida innovatsiyalar yaratgan, balki jamiyat taraqqiyotini yangi bosqichga olib chiqqan. Ularning kashfiyotlari tufayli insoniyat hayoti sezilarli darajada yengillashdi, yangi imkoniyatlar eshigi ochildi va fan-texnika rivojlandi. Ular qoldirgan meros kundalik hayotida, iqtisodiyotda, tibbiyotda va madaniyatda yaqqol namoyon bo'lmoqda. Har bir buyuk shaxs o'z oldiga ulkan maqsadlar qo'ygan va ularga erishish yo'lida fidokorona mehnat qilgan. Ularning qaysi sohada bo'lishidan qat'i nazar, qoldirgan izlari butun dunyo taraqqiyotiga hissa qo'shgan. Ularning har biri o'z davrida mavjud muammolarga yechim topishga harakat qilgan va innovatsion yondashuv orqali insoniyat hayotini yaxshilashga intilgan. Muvaffaqiyatli insonlarning o'ziga xos xususiyatlari – qat'iyat, ijodkorlik, mehnatsevarlik va fidoyilik – har qanday sohaga tegishli bo'lib, bu fazilatlar har birimiz uchun ibrat bo'lishi mumkin. Bugungi kunda ham yangi avlod vakillari ushbu buyuk shaxslarning izidan borib, dunyoni o'zgartirishni davom ettirmoqda. Shu sababli, biz bunday insonlarning tajribasidan o'rganib, o'z faoliyatimizda ulardan ilhom olishimiz zarur. Ularning hayoti va yutuqlaridan saboq olib, jamiyatimiz rivojiga o'z hissamizni

qo'shishimiz kerak. Har bir inson o'z sohasida yangi imkoniyatlarni kashf etishi, ijodkorlik bilan yondashishi va kelajak avlodlarga ilhom manbai bo'lishi lozim. Ularning hikoyalari shuni ko'rsatadiki, har qanday innovatsiya va muvaffaqiyat insonning ishonchi va mehnati natijasidir. Ular ortida qolgan innovatsiyalar, texnologik yutuqlar va ilmiy kashfiyotlar hozirgi zamon jamiyatining ajralmas qismiga aylangan. Masalan, Nyutonning fizika qonunlari bo'lmaganida, bugungi texnologiyalar rivojlanmagan bo'lar edi. Eynshteynning nisbiylik nazariyasi bo'lmasa, zamonaviy fizika va kosmologiya rivojlanmagan bo'lar edi. Tesla bo'lmaganida, elektr energiyasidan keng foydalanish hozirgidek qulay va samarali bo'lmagan edi.

Biznes sohasida ham buyuk shaxslar insoniyat taraqqiyotini yangi bosqichga olib chiqdi. Stiv Jobs texnologik inqilobga sabab bo'ldi va bugungi zamonaviy mobil qurilmalar, shaxsiy kompyuterlar paydo bo'lishiga asos soldi. Ilon Mask insoniyatning kelajagini Mars bilan bog'lash maqsadida yirik loyihalarni amalga oshirdi va elektr transport vositalarini rivojlantirdi. Jeff Bezos esa elektron tijoratni ommalashtirib, savdo tizimini butunlay o'zgartirdi.

Tibbiyot sohasida Paster, Salk va boshqa olimlar inson hayotini saqlab qolish uchun fundamental kashfiyotlar qilishdi. Ularning sa'y-harakatlari tufayli yuqumli kasalliklarning oldi olindi, hayot davomiyligi oshdi va insonlarning salomatligi yaxshilandi.

San'at va madaniyat sohasida ham tarixda nom qoldirgan buyuk shaxslar mavjud. Leonardo da Vinchi o'zining san'at asarlari va ilmiy izlanishlari bilan bir necha sohalarda tengsiz iste'dod sohibi bo'ldi. Uilyam Shekspir o'zining o'lmas asarlari bilan adabiyotga katta ta'sir ko'rsatdi. Bob Marley esa musiqasi orqali butun dunyo bo'ylab tinchlik va erkinlik g'oyalarini targ'ib qildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Muvaffaqiyatga erishgan insonlarning hayoti shuni ko'rsatadiki, intizom, mehnat va ijodkorlik har qanday sohada yutuqlarga olib keladi. Ularning tajribasidan saboq olib, kelajak avlodlar ham innovatsiyalar yaratishda davom etishlari lozim. Muvaffaqiyat sari yo'l har doim ham oson bo'lmagan, ammo qat'iyat va intizom bilan har qanday yutuqqa erishish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Newton I. Principia Mathematica, 1687.
2. Nyuton I. "Tabiat falsafasining matematik asoslari".
3. Einstein A. Relativity: The Special and the General Theory, 1916. Eynshteyn A. "Nisbiylik nazariyasi".
4. Tesla N. My Inventions, 1919. Mask I. "Kelajakni yaratish: Tesla, SpaceX va missionerlik yondashuvi".
5. Isaacson W. Steve Jobs, Simon & Schuster, 2011. Jobs S. "Apple tarixi".
6. Vance A. Elon Musk: Tesla, SpaceX, and the Quest for a Fantastic Future, HarperCollins, 2015.
7. Shekspir U. "Tragediyalar va komediyalar".
8. Pasteur L. Studies on Fermentation, 1876. Paster L. "Mikrobiologiya asoslari".
9. Fleming A. On the Antibacterial Action of Cultures of a Penicillium, 1929.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

6-Maxsus son. Bakalavr talabalarining maqolalari to'plami

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>